

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Zuzana Macková
Téma práce:	Problematické aspekty právní úpravy trestného činu znásilnění a jeho možná redefinice
Rozsah práce	81 stran celkem, z toho 65 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	3.2.2024
Vedoucí diplomové práce:	Doc. JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Znásilnění a sexuální nátlak byly jako trestné činy zcela nově formulovány v novém trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. Byť od nabytí jeho účinnosti uplynulo již více let, stále jde o formulace skutkových podstat relativně nové, praxe se stále vypořádává s řadou výkladových problémů (např. odlišení pojmů pohlavního styku a pohlavního styku provedeného způsobem srovnatelným se souloží). Proto je jakákoliv práce na dané téma nepochybně přínosem, jde o nosné téma. Tak je tomu nepochybně především v současné době, kdy se hovoří o potřebě změny přístupu při postihu této závažné trestné činnosti, přičemž se požaduje rozšíření trestnosti i o další jevy podle některých doposud nepostihované, podle jiných postižitelné i podle stávající právní úpravy. Během psaní práce diplomantky probíhaly legislativní práce na redefinici znásilnění, které doposud nejsou ukončeny, přičemž možná budoucí právní úprava byla během nich několikrát změněna. V tomto směru je práce na dané téma nadmíru žádoucí a aktuální, byť zároveň nesnadná, protože stále není známa konečná podoba budoucí právní úpravy.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti především z oboru trestního práva procesního, ale též ústavního, s ohledem na zpracování práce pak podle volby i z doprovodných věd

kriminálních, zejména pak kriminologie,

- vstupní údaje a jejich zpracování – autorka se chtěla zabývat současnou právní úpravou a jejími možnými změnami, musela proto vycházet z jejího výkladu v odborné literatuře a judikatuře, mohla zohlednit též zkušenosti zahraniční či historické,
- použité metody – v zásadě odpovídají tématu, autorka zvolil kriminologický výzkum, v němž prováděl analýzu vybraného vzorku soudních rozhodnutí, v nichž po vzoru přístupu vedoucího práce detekoval zájmové informace, které pak statisticky zpracovával, v úvodní teoretické části, která má převážně kompilační charakter, pak představil svůj náhled na požadavky kladené na řádné odůvodnění soudních rozhodnutí ve výroku o trestu.

3. Formální a systematické členění práce

Autorka rozčlenila svou práci do 6 číslovaných kapitol, k nimž přidala nečíslovaný úvod a závěr. Nejprve se věnovala historickému vývoji právní úpravy trestného činu znásilnění na našem území, a to pouze od poloviny 20. století. Na to navázala ukázkou právní úpravy téhož trestného činu v zahraničí, přičemž k porovnání si vybrala Slovensko, Švédsko a Francii. Ve třetí kapitole pojednala o kriminologických aspektech znásilnění. Čtvrtá kapitola je věnována judikатурnímu výkladu jednotlivých pojmů. V páté kapitole shrnuje důvody pro legislativní změny stávající právní úpravy, na což navazuje v šesté kapitole představením vládního návrhu změny trestního zákoníku v oblasti sexuálních trestných činů. Struktura práce (jakkoliv si lze představit i jinou) je tak logická, jednotlivé kapitoly na sebe navazují, jsou též vhodně vnitřně členěny, v tomto ohledu nelze mít žádných zásadních výtek.

4. Vyjádření k práci

Autorka se vybrala aktuální a nyní velmi hojně diskutované téma, tedy možné změny právní úpravy znásilnění a případně dalších trestných činů. Autorka správně nejprve představila naši současnou právní úpravu i její historické kořeny, všímá si pochopitelně poměrně dramatického vývoje v posledním čtvrtletí, který je spojen i se změnou společenského klimatu a náhledu společnosti na tento jev. Autorka shromáždila též větší množství judikatury, vystihla správně její vývoj i při používání stejných dikcí zákona. Na těchto základech pak představila vládní návrh novelizace trestního zákoníku v oblasti trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a zamyslela se též nad její potřebností. Z práce je patrné, že změny autorka vítá, byť i v tomto ohledu zaujímá celkem rozumný zdrženlivý postoj, nastiňuje některá pozitiva i negativa nové právní úpravy. V tomto směru možná mohla být odvážnější, méně přejímat důvodovou zprávu a argumenty jiných a více text analyzovat a kriticky jej rozebrat.

Autorka využívala především metody deskriptivní, mnohé pasáže jsou spíše kompilací citace judikatury či textu právních předpisů. Jádrem práce se zdají být kapitoly 5. a 6., nicméně i zde spíše dominuje popis zamýšlených změn, než jejich kritická analýza s následnou syntézou a případným doporučením alternativního postupu.

I přesto lze celkově práci považovat za dobré zpracování zvoleného tématu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn, autorka představila stávající českou i zahraniční právní úpravu trestného činu znásilnění, zabývala se její praktickou aplikací, potřebností její změny, představila s kritickými poznámkami i její navrhovanou změnu.
--------------------	--

Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka zpracovala práci samostatně, využití zdroje poznání řádně označovala. Nejde o plagiát, vyšší míra shody je dána především citací právních norem a judikatury.
Logická stavba práce	K tomu je možno odkázat na pasáže uvedené shora, k uspořádání kapitol nemá oponent výhrady.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka cituje z cizích prací standardním způsobem. Přehled použité literatury je na první pohled vcelku útlý, chybí řada zdrojů při pojednání na dané téma obvykle uváděných. Při citaci cizích děl autorka dodržovala jednotný formát, který v zásadě odpovídá ČSN ISO 690. Rušivě působí především citace judikatury s autorkou používanou unikátní formulí „publikováno pod č. R xx/yyyy tr.“, kterou navíc ani na konci v seznamu zkratk nevyvětlila (zřejmě je tím míněna publikace ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, kterou vydává Nejvyšší soud).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy je dostatečná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je příkladná, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou dobře vyznačeny, stejně tak je text vhodně členěn do odstavců. Autorka v práci nevyužívala tabulky ani grafy.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykového a stylistického je práce na dobré úrovni, práce je psaná pěknou češtinou, gramatické ani stylistické chyby se až na výjimky neobjevují.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě. Autorka by se mohla při obhajobě zaměřit na otázku, nakolik je potřebné a správné stanovení osob mladších 12 let jako bezbranných v § 119a odst. 2 vládního návrhu zákona.
Navržený klasifikační stupeň	1-

V Praze dne 6.3.2024

JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
oponent